נערה המאורסה פרק עשירי נדרים

רש"י ר"ן עה.

ומאי קניא כוותיה (ג). ממאי מסכמינן הכא דמניא כוותיה דר' אמי דכשעשה בה מאמר פליגי: **מדקאני ר"ע אומר כלום אנקנו בין יכס כו' כין שעשה בה מאמר כו'**. מכלל דשמעיה ליה לר"א דאמר דכשעשה בה מאמר יפר ואהכי מהדר ליה ר"ע הכי: **א"נ.** מדקאמר ר' אליעזר בריש משנכנסה לרשותו נגמרה לו אשה שיש לו אנק בה וכו' אינו דין שתגמר לו ואי דלא קדיש בה וכו' עשה בה מאמר מאי נגמרה לו איכא: **אי אפשר מודה.** שאפילו עשה בה מאמר שאין חייבין עליה סקילה כנערה המאורסה אלכך נגני נדרים נמי לא הוי כאנוסה ואהכי אינו יכול להפר לה: **מפניכון נמי דיקא.** כרבי אמי (ג) טעמא דר"ע דאמר בנדרים וכשאר דברים כן נדרים משום סקילה הוא דקאמר: **דקאני אין היכמה גמורה לאיסה.** מדקא קרי לה ליכמה אשה אלמא כשעשה בה מאמר עשקינן ומדאמר הכי דאיכא נמי להקיש לאנוסה שמע מינה דמשום סקילה הוא דקאמר ר"ע דאינו מפר כשם שמפר לאנוסה: **מתני' הרי הן קיימין לא אמר כלום.** דנדרים שלא באו לעולם אינו יכול לקיים: **שבאו לכלל איסור.** שכבר נדרה וקא חייל עליה אפילו הכי מפר כ"ש דמפר אותן שלא באו לכלל איסור כשיבאו דעדיין לית בהו משום. אבל לענין קיום אי אפשר שידון כך דנדרים שכבר באו לכלל איסור דין הוא שיקיים אלכך לא אמר כלום לדברי הכל: **אם שלא בא לכלל הקם.** שעדיין לאו באו לעולם ואי אפשר לקיימו כדקאני דכי אמר הרי הן קיימין לא אמר כלום: **אינו בא לכלל הפר.** דאינו יכול להפר: **גמ' מיחל חייני.** עלה ובטלי לאלתר משום (ד) דהפרה קודם לכן: **או דילמא לא חייני כלל.** דהפרה דעבד קא מהניא דלא חיילא עלה שום נדר: דלמי

תניא כוותיה דר' אמי (ו) דקתני בין שעשה בה מאמר ובין שלא עשה בה מאמר א"נ מרישא דקתני משנכנסה לרשותו נגמרה לו ואי דלא קדיש מאי נגמרה לו תפשוט מיניה כשעשה בה מאמר מאי וכשאר דברים כן נדרים דקתני אמר רבא הכי קתני אי אתה מודה שאין חייבין סקילה כנערה המאורסה אמר רב אשי מתני' נמי דיקא אין יבמה גמורה לאישה כשם שארוסה גמורה לאישה: **מתני'** (ז) *האומר לאשתו כל הנדרים שתדורי מכאן עד שאבא ממקום פלוני הרי הן קיימין לא אמר כלום הרי הן מופרין ר' אליעזר אמר מופר וחכ"א* [2]אינו מופר אמר ר"א אם הפר נדרים שבאו לכלל איסור לא יפר נדרים שלא באו לכלל איסור אמרו לו הרי הוא אומר [3]אישה יקימנו ואישה יפרנו [4]את שבא לכלל הקם בא לכלל הפר לא בא לכלל הקם לא בא לכלל הפר: **גמ' איבעיא להו לר"א** מיחל חלין ובטלין או דלמא לא חלין כלל למאי נפקא מינה בגון

[1]**מניא כוותיה דר' אמי.** דלוקמה [עד.] להא דר' אליעזר כשעשה בה מאמר: **מה אשה שאין לו אנק כה עד שלא נכנס לרשותו.** דהיינו ארוסה: **משנכנסה לרשותו.** היינו משקדשה והיינו ליכנס דמשנכנסה דאילו נשואין בלשון כניסה מדכר להו תנא כתנאן (לעיל עב:) עד שתכנס לרשותו: **נגמרה לו.** לענין הפרת נדרים דמפר בשותפותיה דאב: **אשה שיש לו אנק כה עד שלא נכנס לרשותו.** דהיינו יבמה שהיה לו אנק בה משום זיקה קודם שעשה בה מאמר: **משנכנסה לרשותו.** דהיינו כשעשה בה מאמר אינו דין שתגמר לו ויהא זכאי יכס להפר נדריה בשותפות: **כשאר דברים כן נדרים.** משאר דברים אתה למד שאין היכס מפר נדריה שהרי לשאר דברים אינה כארוסה ואפילו עשה בה מאמר וכדמפרש לקמן אף להפרת נדרים כן אינה כארוסה ואינו מפר נדריה אפילו בשותפות: **אבל עליך כן עולי.** על עלמו היה דולג מפני שלא שימש את ר"ע(ד): **מאי קניא כוותיה דר' אמי.** דלוקמה בשעשה בה מאמר היכא תניא כוותיה: **דקאני כין שעשה בה מאמר.** אלמא שמעיה ר"ע לר"א דבעשה בה מאמר מיירי: **אי נמי מרישא.** דקתני משנכנסה לרשותו נגמרה לו. אלא ליטנא לאו דוקא דהוה ליה לאתויי אשה שיש לו אלך בה עד שלא תכנס לרשותו משנכנסה לרשותו אינו דין שתגמר לו אלא ריש מילתא נקט: **מאי כשאר דברים כן נדרים דקאני.** מאי ניהו אותן דברים דקא יליף נדרים מיניהו: **שאין חייבין עליה סקילה.** שאין חייבין על היבמה סקילה ואפילו עשה בה מאמר. אלמא לא עדיף מאמר דיבמה בקדושין דארוסה: **מפניכון נמי דיקא.** דמחיוב סקילה קא מייתי לאיסה: **כשם שארוסה גמורה לאישה.** דארוסה בסקילה אם זינתה: **ולענין הלכה** ק"ל כר"ע דאינו מפר לא לאחד ולא לשנים דאע"ג דקי"ל

ים זיקה ולעיל פריש"ל טעמא דר"ע משום דסבירא ליה אין זיקה איכא למימר דאיתי לה הך ברייתא אבל בתר דאיתי לה מזיגן דאפילו סבירא ליה לר"ע דיש זיקה מני אמר דלא יפר לפי שאין היבמה גמורה לאישה שאין חייבין עליה סקילה כנערה המאורסה כיון דיכס לא מצי מפר אב במקום יכס מן המרוסין אי מצי מפר אז לא ולא ידענא אכרעותא בהא מילתא. מיהו מסתברא לי דנדרים שנדרה בבית אביה או בעודה ארוסה מצי מפר לה דהא כל היכא דליכא אדום מת הבעל נמרוקנה רשות לאב והכא מיון דלא זכי יבם בנדרי יבמה כמאן דליתיה דמי. וממה שפרשתי למעלה (דף עח:) משם רבותי בעלי התוס' ז"ל בהיתה דב"ש סברי בנדרים נמי שנרמו לאדום נתרוקנה רשות לאב נ"ל כן דהא לפי פירושם ז"ל טעמייהו דב"ש משום דיון דנרמו לאדום לאדום ראשון לא זכי בהו אדום אחרון ואע"ג דאיתיה לאדום אחרון כמאן דליתיה דמי וכיון דכמאן דליתיה דמי קם ליה אב כאילו איתיה באפי נפשי' וליכא אדום לדידן נמי ביבם כיון דלא זכי בנדרי אדום ראשון לא מצי מפר. מיהו בנדרים שנדרה בבעודה יבם אכתי מספקא לי. זהו מה שנראה לי בזה ולענין מעשה צריך עיון ובדיקה בדברי הראשונים ז"ל: **מתני' האומר לאשתו וכו' מכאן ועד שאבא ממקום פלוני.** מאותה שעה שאלא מכאן ועד שאבא ממקום פלוני. והיינו דקתני מכאן ולא קתני מיום זה לפי שאין דעתו אלא מיום שילא מכאן ומש"ה לא מפר לה מהשתא דחיים דלמא בעודו אלא תדור נדרים שיראה בקיומן וכדפרישית לעיל (דף עג.) בהיא דהאומר לאפוטרופוס: **הרי הן קיימין לא אמר כלום.** דדוקא לענין הפרה אמר ר"א מופר משום ק"ו דיליה כדמפרש ואזיל (ו)(ולענין הקמה אדרבה היא הנותנת) אם הפר נדרים שבאו לכלל איסור שהם חזקים ביותר שכבר חלו לא יפר נדרים שלא באו לכלל איסור ולא חמירי כולי האי אבל לענין הקמה אדרבה דנהי דלאשכחן בנדרים שחלו דחמירי מאן ניימא לן דכי נדרים שעדיין לא חלו דלא אלימי: **אם שבא לכלל הקם.** נדרים שחלו: **לא בא לכלל הפר.** דלאע"ג דאיכא ק"ו בעל כרחך הקישן הכתוב: **גמ' לר"א מיחל חיילין ובטלין.** לר"א דאמר דמלי מפר נדריה קודם שתדור מי אמרינן דאותן נדרים שנדרה לאחר הפרה חיילי דהפרה לא מעכבא בהו ומיהו בטלי להו מיד או דלמא לא חיילי כלל כיון שהפר לה קודם שנדרה: (ז)**דאפפים אחרינא בהדין נדרא.** כגון שנדרה היא בנזיר וכא אחר ואמר ואני כמוה אי אמרת חיילין ובטלין הוא תפיסותא דנהי דבטלי להו מיד אמי' הכי כיון דחיילי מצי מתפיס בהו דכי אמר ואני כמוה אהכריני זוירה דקאמרה קאמר ואי לא חיילי ליכא תשאה הלכך לא הוא התפסה. ומקשו הכא ואמי' תימא חיילין ובטלין היכי מצי מתפיס מאי שנא ממאי דבעיא לן ברש מכילתין (דף יח:) היכא דמנח בשר שלמים לאחר זריקת דמים קמיה והתפיס ביה בשר אחר ואמר זה כזה דאיבעיא לן אי בדמעיקרא קמתפיס ואסור או בהיתרא דהשתא קמתפיס ושרי ומסקנא דבהיתרא קמתפיס איכא למימר דלא דמי דשאני התם דאמר זה כזה ומש"ה אמר דכמו שהוא זה עכשיו קאמר אבל הכא שזו אומרת הריני נזירה והאי מתפיס בה ואמר ואני משמע ודאי דבנזירות דקאמרה קמתפיס והכי מוכחא סוגיין דנזירות שנכתוב בסמוך בס"ד. ומקשו תו הכא ונהי דחיילא התפסה מאי הוי נימא דכיון דאתפיס בה כי אבטיל נדרא קמא אבטיל נמי האי דדינא דמתפיס הכי הוא דתנן בפ' אי אמר (נזיר כ:) הריני נזיר ושמע חבירו ואמר ואני ואני כולן נזירין הותר אחד מהן הותרו כולן ועליל נמי בפ' ד' נדרים (דף ט. וסו. מ.משנה) אמר דבשאלתן זה כזה הותר הראשון הותרו כולן ולאו קושיא היא כלל דלא איתמא הותר א' מהן הותרו כולן אלא בהיתר חכם שעוקר הנדר מעיקרו הלכך כל שהותר א' מהן אגלי מילתא שלא היה כאן נדר מעולם ובטלה לה התפסה דבתרא אבל בעל שאינו עוקר למפרע אלא מכאן ולהבא אע"פ שהותר הראשון אינן באיסוריהו קיימי שאין התפסה שלהם בטלה בכך וגמרא היא בהדיא

נמ' איבעיא להו [לר"א] מיחל חיילי נדרי אשתו ובטלי. פי' כשהפר לה נדרי' שעתידה לידור [מיחל חיילי] ובטלי, מי אמרינן דחיילי ובטלי אחר שחלי שהיו הפר:

מסורת הש"ס

(א) לעיל עב: מוד יב:, (ב) [ולקמן עו:], (ג) [סיין עוד לדף עד:], (ד) [ע"כ שיין לדף הקודם], (ה) [כל זה עשות הדפוס], (ו) [סיין לע"ב].

תורה אור השלם

1. כָּל נֶדֶר וְכָל שְׁבֻעַת אִסָּר לְעַנֹּת נָפֶשׁ אִישָׁה יְקִימֶנּוּ וְאִישָׁהּ יְפֵרֶנּוּ: במדבר ל יד

הגהות הב"ח

(א) גמ' מדקתני מין שעשה: (ב) רש"י ד"ה ומאי מניא כוותיה דרבי אמי ומאי: (ג) ד"ה מתניתין וכו' דטעמא וכו' מדקא קרי ליכמה אשה אלמא וכו' ומדקאמר הבא דאיכא כל"ל והד"א: (ד) ד"ה מיחל וכו' משום דהפר:

מוסף רש"י

כל הנדרים כו' הרי הן קיימין לא אמר כלום. דנדרין לא בא הנדר לעולם ואיכא יכול לקיימו (לעיל עב:). לא בא לכלל הקם לא בא לכלל הפר. הלכך לא מצי מפר אלא לאחר שנדרה שבא לכלל הקם (לקמן עו:).

פירוש הרא"ש

דקתני בין שעשה בה מאמר. מכלל דשמעיה ליה לר' אליעזר דאירוי בשעשה בה מאמר: דקתני משנכנסה לרשותו. דמשבא לרשותו אלא דהכי הייט אחר שכבר יש לו אנק בה הייט מאמר: מתני' הרי הן קיימין לא אמר כלום. דמשבא לרשותו אינו דין שתגמר לו אלא ריש מילתא נקט: מאי כשאר דברים כן נדרים דקאני. מאי ניהו אותן דברים דקא יליף נדרים מיניהו: שאין חייבין עליה סקילה. שאין חייבין על היבמה סקילה ואפילו עשה בה מאמר. אלמא לא עדיף מאמר דיבמה בקדושין דארוסה: מפניכון נמי דיקא. דמחיוב סקילה קא מייתי לאיסה: כשם שארוסה גמורה לאישה. דארוסה בסקילה אם זינתה: ולענין הלכה ק"ל כר"ע דאינו מפר לא לאחד ולא לשנים דאע"ג דקי"ל מן המוזה דדלשי' (עי' קידושין יד.) ולקמה (דנדרים סב.), ומ"מ אמאי אין חייבי' עליה סקילה, ומאי קאמר ר"ע לר"א אי אתה מודה שאין חייבי' עליה סקילה: מתני' האו' לאשתו כל נדרי שתדורי מכאן עד שאבא. פי' מאותה שעה (שאמרת) (שאלתן) עד שתבא: הרי הן קיימי' לא א' כלום. לפי שאינו גומר בלבו לקיים, שיש נדרי שלא יתפוץ בקיומם, הלכך הי"ל בקיום בעשות, לשון הקונני. מיהו היה יכול לפי' דלכך לא א' כלום דטעמא' דר"א דמופרים משום ק"ו ואע"ג שיין נמי קיום, דדין הוא דמקיים נדרי (כמו) [סיון] שבאו לכלל איסור אבל אותם שלא באו לא יקיים דגרמו' הם (ותם) (ותפיר) אחר שקיים יפר. אבל צריך בפירושו כגמר דמלאת דתנן שאמרו לה שבא לכלל הקם בא לכלל הפר, ונדרי' דלעתיד אינם באים לכלל הקם, ולא היא לה ק"ו. אלא ע"כ טעמא משום דהוי קיום בטעות: אם בשר נדרי' שבאו [לכלל] איסו' נדרי' שלו כבר: לא יפר שלא באו לכלל איסו': שלא באו עדיין: את שבא לכלל הקם. דהייט נדרי' שלו: ואת שאינם באים לכלל הקם. אותם שלא נדרה עדיין אינו יכול לקיים לר"ש, דהוי קיום בטעות:

עין משפט נר מצוה

סמ א ב מיי' פי"ג מהל' נדרים הלכה ט סמג לאוין רמב טוש"ע יו"ד סימן רלד סעיף כח:

תוספות

מאי תניא כוותי' דר' אמי. מאיזה דבר מן הברייתא [מייתי ראיה] דר"א כשעשה מאמר קאמר: דקתני ר"ע בין שעשה בה מאמר בו'. אלמא שמעי' לר"א דכשעשה מאמר קני: א"נ מרישא. למדנו כר' אמי, מדקתני משנכנסה לרשותו כו' עד משכנסת לרשותו אינו דין שתגמר לו, משכנסת לרשותו דיימה. והתלמוד אינו מניח כ"ש מחלת הדבר דעגמר, ואית דגרס [ת"ש מסיפא] דיכמה קמיך, אלא משום כשעשה מאמר אירי: מאי וכשאר דברי'. דלעיל (עד:): שאין חייבי' עליה סקילה. גם אחר שעשה בה מאמר, (וכו' כיום ויכס) [כין כשני יכמין וכין ביכס] אחד, אלמא לא נגמרה ליכס כשאר אשה ע"י המאמר, כמו כן לא יפר לה: מתני' נמי דיקא. שמאיש ר"ע מנעם [שאינה] נגמרה לחיוב סקילה, דקתני אין יבמה גמורה לאישה, מדהמיר אישה (ולא) [וגם] הזכיר ארוסה שמענו שמסקילה למד, אפי' עם אחד לא יפר דאמר' מארוסה לא תשיג ליה ר"ע. ותימ' כיון דלר"א מאמר קונה קנין גמור כר"ש וכ' יהושע לבאורה כר"ש ולר"ש קונה מן המוזה דדלשי' (עי' קידושין יד.) ולקמה (דנדרים סב.), ומ"מ אמאי אין חייבי' עליה סקילה, ומאי קאמר ר"ע לר"א אי אתה מודה שאין חייבי' עליה סקילה: מתני' האו' לאשתו כל נדרי שתדורי מכאן עד שאבא. פי' מאותה שעה (שאמרת) (שאלתן) עד שתבא: הרי הן קיימי' לא א' כלום. לפי שאינו גומר בלבו לקיים, שיש נדרי שלא יתפוץ בקיומם, הלכך הי"ל בקיום בעשות, לשון הקונני. מיהו היה יכול לפי' דלכך לא א' כלום דטעמא' דר"א דמופרים משום ק"ו ואע"ג שיין נמי קיום, דדין הוא דמקיים נדרי (כמו) [סיון] שבאו לכלל איסור אבל אותם שלא באו לא יקיים דגרמו' הם (ותם) (ותפיר) אחר שקיים יפר. אבל צריך בפירושו כגמר דמלאת דתנן שאמרו לה שבא לכלל הקם בא לכלל הפר, ונדרי' דלעתיד אינם באים לכלל הקם, ולא היא לה ק"ו. אלא ע"כ טעמא משום דהוי קיום בטעות: אם בשר נדרי' שבאו [לכלל] איסו' נדרי' שלו כבר: לא יפר שלא באו לכלל איסו': שלא באו עדיין: את שבא לכלל הקם. דהייט נדרי' שלו: ואת שאינם באים לכלל הקם. אותם שלא נדרה עדיין אינו יכול לקיים לר"ש, דהוי קיום בטעות:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com

בהדיא כרים פ' מי שאמר הריני נזיר (מיר כא:) דגרס התם מיבעיא להו בעל מיעקר עקר או מיגז גיז למאי נפקא מינה לאשה שנדרה בנזיר ושמעה חברתה ואמרה ואני ושמע בעלה של ראשונה והפר לה מי אמרת מיעקר עקר ההיא נמי אשתרי ומי אמרת מיגז גיז ההיא אשתרי וחכרתה אקורה: **ס"ש אמר להם ר' אליעזר אם הפר נדרים שבאו לכלל איסור וכו' ש"מ לא חיילין.** נראה בעיני דמש"ה משמע ליה דלא חיילין נהי דלישנא דמתני' לא דייק הכי משום דכשלמא מי אמרת לא חיילין איתיה לק"ו דמי הפרה מבטלת נדרים שחלו כבר כ"ש דמעכבת שלא יחולו אבל מי אמרת דחיילין ובטלין מאי ק"ו כיון דחיילין הרי באו לכלל איסור. ומהדר ליה אם איתא דקאמרת הוה ליה לתנא למיתנא שאין באין דהאי לישנא משמע דהפרה מעכבת בהו שלא יבואו והא לא קתני הכי דשלא באו קתני דמשמע דעדיין לא באו אלא שסופן לבא הלכך על כרחך תנא דמתני' סבר דחיילין ובטלין ואפילו הכי איכא ק"ו דאם הפרה מבטלת נדרים שבאו לכלל איסור ולא היתה הפרה עמהם כל שכן שיפר נדרים שנולדו בתומן עמהן דהיינו הפרת הבעל: **פא שמע ומה במקום שאין מפר נדרי עצמו מעידור.** כדכתיב לא יחל דברו) אבל אחרים מוחלין לו מפר נדרי עצמו עד שלא יהור כדאמרינן בפ' ארבעה נדרים (לעיל כג:) הרוצה שלא יתקיימו נדריו יעמוד בבר"ה ויאמר כל נדרים שאני עתיד לידור יהיו בטלין: **מאי לאו דאשתו דומיא דיליה.** דבההוא גוונא גופיה דמתיר נדרי עצמו דהיינו שלא יחולו כלל דאין ר' אליעזר ק"ו לנדרי אשתו מה הוא דלא חיילין דאי הוו חיילין הוה צריך היתר חכם אף אשתו נמי דלא חיילי כלל: **הא כדאיתא והא כדאיתא.** אע"ג דר"א ליף ק"ו מנדרי עצמו לנדרי אשתו דמדמי להו לגמרי דדידיה לא חיילי כלל ודאשתו חיילי ואפילו הכי ספיר יליף ק"ו. וקשה בעיני וליגמר נמי מק"ו דידיה שלא יחולו נדרי אשתו כלל כשם שאין חלין נדרי עצמו וגראה לי דלא מצי למימר הכי משום דנדרי עצמו היינו טעמא דהיכא דאתני מעיקרא לא חיילי כלל משום דכיון דשכח תנאו בשעת נדרו ה"ל נדר בטעות ולא חיל כלל משא"כ בנדרי אשתו דליכא למימר הכי אלא מיהו לענין שיהו מופרין נדרי אשתו לאחר שיחולו ספיר איכא למידן ק"ו דכיון דבנדרי עצמו אשכחן דטעותא דקמי נדרו מבטל נדריו קודם שידור ואפילו הכי ההוא גוונא גופיה לא מבטל להו לאחר שידור דהא כל נדר שהוא (ב)נדר בפתח נדר טעות הוא דמה לי אי מצינן למימר דאילו ידע מאי דאתני מעיקרא לא היה נודר ומה לי אי מצינן למימר דאילו הוה ידע האי פתחא דידע השתא לא היה נודר דא ודא אחת היא אלא מאי אית לך למימר דבהאי גוונא אינו מתיר לעצמו לאחר הנדר כל שקדם ההוא גוונא גופיה לנדר הרי הוא מתיר לעצמו וכ"ש בעל דבדין הוא דימתא דבההוא גוונא דמפר לאחר שנדרה אשתו דהיינו שמפר נדריה מהפרה ואילך ולא עקר ליה מעיקרא מפר נמי עד שלא תדור שיהו חלין ובטלין. כן נראה לי: **פא שמע אמרו לו לר' אליעזר מקום יוכיח שמעלה אם הטמאין מטומאתן ואין מגיל על הטהורים מליטמא** כך הגירסא במקצת הספרים ובפירוש הרב ר' ברוך ז"ל. והכי אמרי ליה לרבי אליעזר היכי דנת קל וחומר שיותר הוא לאוי להתבטל מה שלא חל איסורו

כגון דאתפים אחרינא בהדין נדרא אי אמרת חלין הויא תפיסותא אי אמרת לא חלין לא איכא מששא מאי ת"ש אמר רבי אליעזר אם הפר נדרים שבאו לכלל איסור לא יפר נדרים שלא באו לכלל איסור שמע מינה לא חלין מי קתני שאינן באין שלא באו קתני עדיין לא באו ת"ש (ג)אמר להן ר"א ומה במקום שאין מיפר נדרי עצמו משנדר מיפר נדרי עצמו עד שלא ידור מקום שמפר נדרי אשתו משתדור אינו דין שיפר נדרי אשתו עד שלא תדור מאי לאו דאשתו דומיא דיליה מה [הוא] דלא חיילין אף אשתו נמי דלא חיילין לא הא כדאיתא והא כדאיתא ת"ש (ד)אמרו לו לר"א מקוה שמעלה את הטמאין מטומאתן אין מציל על הטהורים מליטמא אדם שאין מעלה את הטמאין מטומאתן אינו דין הוא שלא יציל על הטהורין מליטמא שמע מינה לא חיילין אימא

שאינו יכול לקיים עד שלא תדור וכו': **ס"ש אמרו לו לר"א מקוה יוכיח ומה מקוה שמעלה אם הטמאים מטומאתן.** שהטובל בו עולה מטומאתו: **אין מגיל על הטהורים מליטמא.** שאינו יכול לטבול בו על מנת שאם יגע בטומאה לאחר כך שתועיל לו האי טבילה שלא יטמא. אף בעל נמי אע"פ שמעלה נדר אשתו שנדרה מאיסור להיתר אינו יכול להגיל על הנדרים שעתידה לידור שיהא מקדים להן הפרה. מדקאמרו ליה הכי על הטהורים שלא יטמא שמע מינה דלא חיילי דהכי שמיע להו מיניה דר"א דלא חיילי משום הכי קאמרי ליה בהאי לישנא על הטהורים מליטמא: **אדם שאין מעלה אם הטמא מטומאתו אינו דין שלא יגיל על הטהורים מליטמא.** הכי פירושו אדם שאין מעלה את הטמאים מטומאה שאם בלע טבעת טמאה והקיאה דרך בית הכריעי לא אמר דמיהו כללי גללין ותעלה מטומאתה: **אינו דין שלא יגיל על הטהורים מליטמא.** שאם בלע טבעת טהורה כדי להקיאה דרך בית הכריעי שלא תקבל טומאה לאחר כן מפני שהיא כגללים שאין מיטמא וכשם שאין מגיל על הטהורים מליטמא כל עיקר כך לא יהא מועיל לו לאדום כשמפר לנדרי אשתו שעתידה לידור: ע"א מ"ר **ומה אדם שאין (ג)מעלין אם הטמאין מטומאתן.** שאם בלע טבעת טמאה וטבל לאחר כן אינו מועיל לטבעת שנילתו לבטומאה בלועה לא מהני טבילה ואם הקיאה אחרי כן טמאה: **מגיל על הטהורים.** שאם בלע טבעת טהורה ואח"כ נטמא מגיל על הטבעת כיון דבלועה היא לא נטמאה: **מקוה שמעלה אם הטמאים מטומאתן.** שאם טבלו בו טהורין אינו דין שיגיל על הטהורין מליטמא דאפילו נגעו (ד) הטומאה לא יטמאו: ע"א **ומה מקוה שמעלה וכו'.** הכי פירושו (ד) שעל שם ומה חכם שמעלה הקמה שקיים הבעל שמתיר לה אין מגיל על אדם שאם ידור לא יהא נדר אדם שאינו מעלה הטמאין כו' כדפרישית בטבעת אף בעל נמי שאינו יכול להפר הקמתו אלא ג"כ יעאל לחכם אינו דין שאינו מפר בנדרי אשתו קודם שנדרה שאינו מועיל כלום מה שהפר קודם שתידור שלא יהא נדרים: אימא

דאי אתפים אחרינא בהדין נדרא. כגון שנדרה בנזיר ואמרה הריני נזירה ושמע אדם אחר ואמר ואני כמו כך: **ואי אמרת חיילי הוי תפיסותא.** ומייל נמי מאידך דאתפים נמי בהדי האי נדר: **ואי אמרת לא חיילי.** כמי שלא נדרה דמי ולא חיל נמי מאידך דאתפים ביה: [ש"מ]. מדקאמר שלא אלא לכלל איסור שמע מינה לא חיילי כלל: **מי קתני שאין כאין.** דמשמע אפילו לכשהיא נודרת: **שלא באו קתני.** משמע דעדיין לא נדרה. אבל לכשיבאו כשתדור אבאי מינעי לך אי חיילי אי לא: **שאין מפר נדרי עצמו (ה)מעידור.** שאין אדם מפר נדרים לעצמו אלא מ"ש נשאל לחכם דכתיב לא יחל דברו (במדבר ל) (ו)הוא אינו מיחל וכו': **מפר נדרי עצמו עד שלא ידור.** כדתנן בפרק ארבעה נדרים (לעיל כג:) הרוצה שלא יתקיימו נדריו יעמוד בראש השנה ויאמר כל נדר וכו': **הא כדאיתא והא כדאיתא.** נדרי עצמו לא חיילי כלל כי מבטל להו מראש השנה אבל נדרי אשתו כשהוא מקדים ומפר אותן חיילי ובטלי לגמרי הואיל ועל דעת בעלה היא נודרת. ובברייתא מפרש אמרו לו לר"א אם אמרו בנדרי עצמו לכך הן בטלין כשהן באין לאחר מכאן שכן בידו להקיים תאמר בנדרי אשתו

מסורת הש"ס

(ה) [תוספתא פ"ז], (ו) [תוספתא פ"ו ע"ז], (ז) [ברכות נב:], (ח) [במדבר ל], (ט) [ל"ל ניחה].

פירוש הרא"ש

דאתפים אחרינא בהדין נדרא. כגון שאמרה הריני נזירה ושמע אחר ואמר ואני כתוך כדי דבור ועכו"ם דבעלה נלגלגה הייני בכדי שיוכל הבעל לומר מופר ליכי וכתוך זה אמר ואני מ"ש כגון דאמר והריני בעיקרא ואי אל הנדר הרי נזיר אע"פ דנתבטל נלגלגה ואע"ג דמיבעיא ליה לרמי בר חמא בפ"ק (דף יא:) גבי כסר שלמים אחר זריקה אי כדמעיקרא קמתפיס אי כדהשתא ה"מ בנתפס אבל אחר פי' כדמעיקרא פשיטא דחייל ואי (לא) לא חיל כלל אמר' אמר מעיקרא לא כלום קאמר דלא חיל נדר מעולם: **ש"מ לא חייל".** מדקתני לא באו לכלל איסור: **מי קתני שאינן באין.** דהוי משמע אף אחר שתדור אותן אינן באין לכלל איסור כלל: **שלא באו קתני.** דמשמע שעדיין לא באו אבל עתידין לבא בשתדור אותם: **במקום שאינו מפר נדרי עצמו משידור.** דאמרי' הוא אינו מיחל אבל אחרים מוחלין לו: **מפר נדרי עצמו עד שלא ידור.** דתנן (דף כג:) הרוצה שלא יתקיימו נדריו של כל השנה יעמוד בר"ה ויאמר כל נדרים שאני עתיד לידור כזו השנה יהיו בטלין: **הא דליה לא חייל.** דאי חייל לא מצי לתתיר עצמו: **הא כראיתא והא כראיתא.** דיליה לא חייל כלל אבל דאיה חייל ובטלי ולא תקשי לך היאך לא יהא הנדון דומה לראיה דהכי יליפין דכיון דמותן דמפר נדרי אשתו משתדור ואינים כמו יותר מבנדרי עצמו מעתה יש לנו לומר דעד שלא תדור נמי חייל ובטלי כמו משתדור: **אמרו לו לר"א** מקוה יוכיח שמעלה את הטמאים. בטבילה ואינו מגיל על הטהורים מליטמא שהרי טהור הטובל כדי להגלגל מטומאתה אם יגע בו ארץ אינה מועלת לו להגלגל מטומאתה: **אף אני אביא בעל.** אע"פ שמפר נדרי אשתו משתדור אינו מפר עד שלא תדור: שמע מינה **לא חייל".** מדמייתו רבנן לר"א ראיה ממקוה שאינו מגיל על הטהורים מלקבל טומאה מכלל דשמעינן ליה לר"א דהוה אמר בנדרים שהבעל מפר לה לענין זה שלא יחולו כלל ואמר מייתי

ראיה ממקוה דאע"ג דמועיל לטומאה שנברה אינו מועיל לטומאה שעתידה לבא שלא תחול עליו:

שלא תדור אלא אמרים אדם משתדור ואלים יותר מנדרי עצמו וא"כ יש לנו לומר מנדרי עצמו ומה נדרי אשתו דמשתדור דחלין (שהרי טעמא אחרינא היא אקורה) עד הפרת הבעל: ה"נ וכן מצא הר"ר אליעזר בספר ר"ח, **אמרו לו לר"א** מקוה יוכיח **שמעלה השמאים מטומאתם,** פי' בטבילה, ואינו (מועיל) [מגיל] על הטהורים מליטמא, שהטהור הטובל מקוה להגלגל מלבטמא אם יטמא שוב אינה מועלת לו אותה [טבילה] ושיב מטמא כשיגע בארץ, אף אני אביא בעל שאע"פ שמפר נדרי אשתו משתדור אינו מפר עד לא תדור ש"מ לא חייל. מדאמרי ליה רבנן כיון דמעלה טמא מטומאתו אינו מגיל על הטהור מליטמא, אלמא הכי אר"א גבי הפרה כיון דנדרי שבאו לכלל איסור שתועיל לנדרים שלא באו לכלל איסור ולא יחולו, דומיא דמקוה דאמרי שהר"ל לומר מגיל על הטהור ולא תחול הטומאה:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com